

ISSN : 0579-4080

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

SANAT TARİHİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

SANAT TARİHİ YILLIĞI

XXVIII

SAYI 28 / 2016

İSTANBUL

2019

Sanat Tarihi Yıllığı = Journal of Art History.-- İstanbul : İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Araştırma Merkezi, 1964-

c. : resim, şekil, tablo ; 24 cm.

Yıllık.

ISSN 0579-4080

Elektronik ortamda da yayınlanmaktadır:

<https://dergipark.org.tr/iusty>

1. SANAT TARİHİ – SÜRELİ YAYINLAR.

Sanat Tarihi Yıllığı yılda bir kere yayınlanan ulusal hakemli bir dergidir.
Journal of Art History, a national peer reviewed journal, is published once a year.

Sanat Tarihi Yıllığı TÜBİTAK ULAKBİM TR DİZİN tarafından indekslenmektedir.
Journal of Art History is indexed by TUBITAK ULAKBİM TR INDEX.

Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.
Writers are solely responsible for the content of their articles.

Baskı:
İlbey Matbaa
www.ilbeymatbaa.com.tr
Sertifika No: 17845

SANAT TARİHİ YILLIĞI

İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Uşun Tükel
(İstanbul Üniversitesi)

Dergi Sorumlusu

Prof. Dr. M. Baha Tanman
(İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Mahmut Karakuş
(İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet Kamil Gören
(İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Tarkan Okçuoğlu
(İstanbul Üniversitesi)

Yazı İşleri Sorumlusu

Doç. Dr. Serap Yüzgüller

Yayına Hazırlayanlar

Doç. Dr. Ü. Melda Ermiş
Araş. Gör. Gül Cevahir Altun

Yazışma Adresi

İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Araştırma Merkezi
Ordu Caddesi 34459 Laleli/ İstanbul
<http://www.dergipark.gov.tr/iusty>

Tel: 0212 455 57 00 / 15730 / 31

Faks: 0212 511 43 71- 511 24 67

email: styillik@istanbul.edu.tr

SANAT TARİHİ YILLIĞI DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Karin Ådahl
İsveç Araştırma Enstitüsü (Stockholm/İsveç)

Prof. Dr. Aygül Ağır
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Engin Akyürek
Koç Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Doç. Dr. Esra Aliçavuşoğlu Karaveli
Marmara Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Ahu Antmen
Marmara Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Ayda Arel
Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir/Türkiye)

Prof. Dr. Serpil Bağcı
Hacettepe Üniversitesi (Ankara/Türkiye)

Prof. Dr. Engin Bektaş
Trakya Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Dr. Öğr. Üys. Ahmet Vefa Çobanoğlu
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Sema Doğan
Hacettepe Üniversitesi (Ankara/Türkiye)

Prof. Dr. Bozkurt Ersoy
Ege Üniversitesi (İzmir/Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet Kamil Gören
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Doç. Dr. A. Sinan Güler
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Zeynep İnankur
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Zühre İndirkaş
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. İlknur Kolay
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Gülgün Köroğlu
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. İnci Kuyulu Ersoy
Ege Üniversitesi (İzmir/Türkiye)

Prof. Dr. Banu Mahir
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Zeynep Mercangöz
Ege Üniversitesi (İzmir/Türkiye)

Prof. Dr. Selçuk Mülayim
Marmara Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Tarkan Okçuoğlu
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Yelda Olcay Uçkan
Anadolu Üniversitesi (Eskişehir/Türkiye)

Prof. Dr. Robert Osterhout
Pennsylvania Üniversitesi (Philadelphia/ABD)

Prof. Dr. Ayla Ödekan
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Nilüfer Öndin
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Filiz Özer
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Doç. Dr. Simge Özer Pınarbaşı
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Nedret Öztokat
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Turgut Saner
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Zeren Tanındı
Uludağ Üniversitesi (Bursa/Türkiye)

Prof. Dr. M. Baha Tanman
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Zeynep Tarım Ertuğ
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Uşun Tükel
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Nurcan Yazıcı Metin
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Anıl Yılmaz
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi (İzmir/Türkiye)

Prof. Dr. Tarcan Yılmaz
İstanbul Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

SANAT TARİHİ YILLIĞI SAYI: XXVIII

HAKEM LİSTESİ

Prof. Dr. Ahu Antmen (Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Temel Eğitim Bölümü)

Prof. Dr. Engin Beksaç (Trakya Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)

Prof. Dr. Gülgün Köroğlu (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)

Prof. Dr. İnci Kuyulu (Ege Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)

Prof. Dr. Nurcan Yazıcı Metin (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)

Prof. Dr. Selçuk Mülayim (Marmara Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi Sanat Tarihi Bölümü)

Prof. Dr. M. Baha Tanman (İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)

Prof. Dr. Uşun Tükel (İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)

Dr. Öğr. Üys. Ahmet Vefa Çobanoğlu (İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Sunuş

MAKALELER

- Hazar Dönemi Sarkel Şehri, Kalesi ve Bir Kısım Arkeolojik Buluntu Örnekleri (Orta ve İç Asya Türk Sanatı Bağlantıları)
Khazar Period Sarkel Ancient City, Fortress and Some Examples of Its Archaeological Findings (Their Interactions with Central And Inner Asian Turkish Art)
J. ÖZLEM OKTAY ÇEREZCİ 1-22
- Endor Cadısı İkonografisi
Witch of Endor Scene Iconography
BAYKAR DEMİR 23-53
- Kırkbudak Şamdanlar İle İlgili Bir Deneme
An Essay About “Kırkbudak” Candelabrum
MÜRÜVET HARMAN 55-80
- Demirköy Fatih Dökümhanesi Kazısı Lüle Buluntuları (2010-2015)
Excavation of the Demirköy Fatih Foundry Pipe Findings (2010-2015)
NURCAN YAZICI METİN 81-102
- Gnostisizm, Gül-Haç ve Teozofi Işığında İki Kare Örneği:
“Koyu Karanlıklar” (Robert Fludd) Ve “Siyah Kare” (Kazimir Maleviç)
Two Squares Examples in the Light Of Gnosticism, Rose-Cross And Theosophy: “Dark Darkness”(Robert Fludd) And “Black Square” (Kazimir Malevich)
OKAN ŞAHİN 103-130
- NEKROLOJİ**
- Ülkemizin İlk *Bizantolog*’u Prof. Dr. Semavi Eyice (1923-2018)
NAZAN YAVUZOĞLU ATASOY 131-148
- Yozgat ve Çapanoğulları’na Adanmış Bir Ömür: Sanat Tarihi’nin Gülen Yüzü Çapanoğlu Prof. Dr. Hakkı Acun
MUHAMMET GÖRÜR 149-156

SUNUŞ

Sanat Tarihi Yıllığı'nın bu sayısında J. Özlem Oktay Çerezci Hazar coğrafyasındaki Sarkel Kalesi arkeolojik buluntularını değerlendirdiği makalesinde, söz konusu buluntuları Orta ve İç Asya Türk sanatı ile etkileşim açısından incelemektedir. “Endor Cadısı İkonografisi” başlıklı yazısında Baykar Demir, Avrupa coğrafyasında yaşanan cadı avını Kutsal Kitap'ta geçen bir konu üzerinden irdeleyerek Endor Cadısı betimlerini ikonografik yöntemle ele almaktadır. “Kırkbudak Şamdanlar ile İlgili Bir Deneme” isimli metninde Mürüvet Harman, geç dönem Osmanlı tarikat eserleri arasında yer alan Kırkbudak şamdanlarını üslubu, içerdiği motifler, ritüellerdeki işlevi açısından değerlendirmektedir. Nurcan Yazıcı Metin, Demirköy Fatih Dökümhanesi'nde 2010-2015 yılları arası kazı döneminde ortaya çıkarılan lüle buluntularını malzeme, form ve süsleme açısından sınıflandırmaktadır. Batı sanatının farklı çağlarından iki kare örneğini gnostisizm, gül-haç ve teozofi bağlamında inceleyen Okan Şahin, Fludd ve Maleviç'in yapıtları üzerine aynı geometrik formun benzer ve farklı göndermelerine odaklanarak bir okuma gerçekleştirmektedir.

Bizans Sanatı'nın yanı sıra Türk Sanatı ile ilgili çalışmalarıyla Sanat Tarihi'ne önemli katkılar sağlayan üniversitemizin duayen hocalarından Prof. Dr. Semavi Eyice'nin nekroloji yazısıyla Nazan Yavuzoğlu Atasoy; değerli çalışmalarıyla Türk ve İslam Sanatları alanına katkıda bulunan Prof. Dr. Hakkı Acun'un nekroloji yazısı ile Muhammet Görür geçtiğimiz bir yıl içinde kaybettiğimiz hocalarımızı sevgi ve saygıyla anmamıza destek olmuşlardır.

Sanat Tarihi Yıllığı'nın bu sayısına katkıda bulunan makale ve nekroloji yazarlarına, hakemlere ve emeği geçen herkese en içten teşekkürlerinizi sunarız.

Sanat Tarihi Araştırma Merkezi